

THE
ABEL
PRIZE
2013

Det Norske Videnskaps-Akademi har besluttet
å tildele Abelprisen for 2013 til

Pierre Deligne

Institute for Advanced Study, Princeton, New Jersey, USA

«for meget betydningsfulle bidrag til algebraisk geometri, og for disse bidragenes gjennomgripende innflytelse på tallteori, representasjonsteori og relaterte felt»

Geometriske objekter som linjer, sirkler og sfærer kan beskrives med enkle algebraiske likninger. Den fundamentale forbindelsen mellom geometri og algebra som dermed har oppstått, har ført til utviklingen av algebraisk geometri, der geometriske metoder brukes til å studere løsninger av polynomlikninger, og, omvendt, algebraiske teknikker anvendes for å analysere geometriske objekter.

Over tid har algebraisk geometri gjennomgått flere transformasjoner og ekspansjoner, og har fått en sentral posisjon med dype forbindelser til nesten alle områder av matematikken. Pierre Deligne har spilt en avgjørende rolle i mye av denne utviklingen.

Preses i Det Norske Videnskaps-Akademi, Kirsti Strøm Bull, kunngjorde navnet på vinneren av Abel-prisen 2013 i Oslo i dag, 20. mars. Pierre Deligne får overrakt Abelprisen av Hans Majestet Kong Harald på en prisseremoni i Oslo 21. mai. Abelprisen er en anerkjennelse for bidrag av ekstraordinær dybde og innflytelse på matematikken, og er blitt utdelt hvert år siden 2003. Prisen er på 6 millioner kroner.

Deligne er en matematikker som har utmerket seg ved å finne forbindelser mellom forskjellige matematiske felt. Forskningen hans har ført til flere viktige oppdagel-

ser. Et av hans mest berømte bidrag var beviset for Weil-formodningene i 1973. Dette gav ham Fieldsmedaljen og Crafoord-prisen, sistnevnte sammen med Alexandre Grothendieck.

Delignes fremragende bevis for Weil-formodningene gjorde ham berømt innenfor matematikken på et tidlig stadium. Denne første bragden ble etterfulgt av flere andre banebrytende arbeider som viser en enormt stor variasjonsbredde og vanskelighetsgrad hva gjelder teknikker, og stor oppfinnsomhet med hensyn til metoder. Han er best kjent for sin innsats innenfor algebraisk geometri og tallteori, men har også gitt viktige bidrag til flere andre områder av matematikken.

Abelkomiteen uttaler: «Delignes kraftfulle begreper, ideer, resultater og metoder vil fortsette å ha stor betydning for utviklingen av algebraisk geometri og for matematikken generelt.»

Pierre Deligne har mottatt mange høyt ansette internasjonale priser. Han ble tildelt Fieldsmedaljen på den internasjonale matematikerkongressen i Helsinki i 1978. Av andre priser kan nevnes Crafoord-prisen (1988) fra Kungliga Vetenskapsakademien, og Balzan-prisen i matematikk (2004).

I 2008 ble Deligne tildelt Wolf-prisen i matematikk sammen med P. Griffiths og D. Mumford.

I 2006 ble Deligne hedret av Kong Albert II av Belgia og fikk tittelen Vicomte.

Pierre Deligne er æresmedlem av Moscow Mathematical Society og av London Mathematical Society. Han er utenlandsk æresmedlem av American Academy of Arts and Sciences og medlem av American Philosophical Society. Dessuten er han utenlandsk medlem av Kungliga Vetenskapsakademien.

Abelprisen: Prisen utdeles av Det Norske Vitenskaps-Akademi. Valget av prisvinner er basert på anbefaling fra Abelkomiteen, som består av fem internasjonalt anerkjente matematikere. Abelprisen ble første gang utdelt i 2003. Det er den norske regjeringen som finansierer Abelprisen og arrangementer i forbindelse med utdelingen.

Ytterligere opplysninger om prisvinneren, om hans arbeider og om Abelprisen generelt er å finne på **www.abelprisen.no/en/**

